

KIM SILOW KALLENBERG, JENNY INGRIDSDOTTER,
MARIA VALLSTRÖM OCH ELISABETH WOLLIN ELHOUAR

Nättrum och nättid

En netnografisk metoddiskussion med utgångspunkt i en studie av rural feminitet i ett Facebookforum

I den här artikeln diskuterar vi metodiska aspekter med utgångspunkt i ett netnografiskt projekt där vi undersöker Facebookgruppen Glesbygdsgirls. Glesbygdsgirls är ett kvinnoseparatistiskt forum med säte i Sverige för kvinnor som bor på lands- eller i glesbygden, samt för dem som vill diskutera liv och villkor för kvinnor i dessa miljöer.

Sedan sommaren 2016 och fram till slutet av samma år har vi bedrivit så kallad netnografi (jfr Berg 2015; Hine 2001): etnografi på nätet, i forumet Glesbygdsgirls med syfte att undersöka medlemmarnas meningsskapande, framförallt med fokus på feminitet och den delade erfarenheten av att bo i glest befolkade områden i Sverige.¹ Vi vill i artikeln belysa tre metodologiska aspekter som har aktualiserats i vår forskningsprocess och ge några exempel på analyser av empirin som möjliggjorts av det netnografiska arbetssättet.

För det första vill vi diskutera rumslighet; vilka olika *nättrum* aktualiseras under fältarbetet? Hur kan man beskriva själva gruppen som en egen rumslighet, som är större än summan av sina delar? Diskussionen handlar här om internet som en allt annat än enhetlig plats, som existerar i ett kontinuum mellan privat och offentligt. Men det handlar också om hur rumslighet får en annan betydelse när deltagarna är spridda över stora geografiska avstånd, och om hur fysisk rumslighet interagerar med nätets rumslighet.

För det andra vill vi ta upp den tidsliga dimensionen och diskutera det vi kallar för *nättid*. Vi

ställer här frågor om vad samtidighet och tempo betyder för forskningsprocessen i det netnografiska fältet och vilka krav tiden kan ställa på forskaren.

Den tredje punkten som artikeln berör är reflexivitet och de forskarpositioner vi intar i det netnografiska arbetet. På vilka sätt är vi involverade i gruppen och vilka föreställningar bär vi med oss? Hur har vårt arbete bemötts av forumets medlemmar och vad kan man behöva tänka på när det gäller forskningsetiska frågor på Facebook? Det som därmed utgör vårt mer avgränsade syfte är att genom ett antal empiriska exempel föra en metodologisk diskussion om vilka specifika förutsättningar för netnografiska studier som föreligger i sociala medier i allmänhet; och gällande just frågor om rumslighet, makt och kön i områden som är mer eller mindre glest befolkade i synnerhet.

Vårt intresse för forumet Glesbygdsgirls började som ett privat sådant. Vi var alla medlemmar i gruppen som privatpersoner innan vårt forskningsintresse för det väcktes. Som etnografer, både inom och utanför internet, behöver vi alltid ta ställning till *insider- och outsiderpositioner* och hur dessa påverkar fältarbetet och den kunskap som produceras utifrån det material som skapas där. Särskilt när vi är positionerade i fält som vi personligen också är en del av (se t.ex. Farahani 2010; Fröhligh 2013; Wolanik Boström 2005:17). Detta är något som samtliga artikel-författare hade erfarenhet av på olika sätt, även från tidigare forskningsprojekt (se t.ex. Ingridsdotter 2017; Silow Kallenberg 2016).

I artikeln utgår vi från perspektiv på plats och

rum som konstruktioner, relaterade till tid, sociala relationer, kön, interaktion och makt (Massey 2014/1994) och där platser kan betraktas både inifrån och utifrån. Med empiriskt fokus på ett nättrum där rural medvetenhet (Cramer 2016:11) artikuleras vill vi – snarare än att bara beskriva vad som händer i detta specifika rum – länka analysen till en strukturell och kontextuell förståelse. I föreliggande artikel betraktar vi således – med inspiration från Massey – rumslighet utifrån en kombination av postmoderna och geografiska perspektiv (Massey 2014/1994:135). För förståelse av glesbygdskontexter är också det relativa begreppspar centrum och periferi till hjälp, då det pekar på en asymmetrisk maktrelation i det spatiala (Hornborg 2010:35).

Glesbygdsgirls

Facebookforumet Glesbygdsgirls är en sluten grupp som startades 2015 av journalisten Karin Jonsson. I skrivande stund har gruppen drygt 17 000 medlemmar. Glesbygdsgirls vänder sig enligt gruppens beskrivning till dem som känner sig som "tjej, kvinna, icke cis-man, glesbygd, ruralista, bondbrud eller skogsmulla". Det är alltså en kvinnoseparatistisk grupp med ett uttalat syfte att lyfta kvinnors erfarenheter av att leva utanför staden och av att underordnas urbana normer både privat och strukturellt. I en artikel i *Östersundsposten* (13/11 2015) skriver Jonsson att hon startade gruppen med inspiration från Streetgäris: en grupp som fokuserar på flickors och kvinnors erfarenheter med utgångspunkt i storstädernas marginaliserade förorter. Både Glesbygdsgirls och Streetgäris fokuserar alltså på vad vi vill kalla för periferiserande feminiteter; kvinnliga erfarenheter som osynliggörs eller skapas som avvikande i förhållande till en feminin norm. Med begreppet periferisering utgår vi från engelskans "peripheralization" som används i forskningssammanhang som berör hur social orättvisa hänger samman med plats och rum (se t ex Fischer-Tahir & Naumann 2013). Begreppet används även för att de medverkande i Glesbygdsgirls även är periferiserade i egenskap av sin platstillhörighet i rum som skapas som motsatser till den urbana normen.

I detta korstryck mellan maktordningar produceras ett motstånd som vi vill undersöka empiriskt. En del av detta motstånd tar sig uttryck i uppvisande och delande av alternativa feminina positioner och identiteter i forumet. Jonsson skriver själv om den normkritik som ligger till grund för bildandet av Glesbygdsgirls och menar att det i samtalet om normer ofta saknas en diskussion om maktförhållandet mellan land och stad. Målet med gruppen är för Jonsson "att lyfta diskussionen om urban norm och återta kvinnligheten i glest bebyggda områden". Att studera sådana här skärningspunkter mellan olika maktordningar kan sägas vara en intersektionell ansats, där centrum/periferi utgör en relevant skillnad (Lykke 2003; Vallström 2010).

En fråga som är speciell för internetbaserade gemenskaper är relationen mellan gruppens utpekade målgrupp och de som faktiskt är medlemmar i den. Det är ju, som vi sett, fullt möjligt att vara med i Glesbygdsgirls utan att visa en födelseattest från Karesuando eller Köttsjön. Strängt taget är det ju i en renodlad netnografi enbart möjligt att få veta hur det socialt nedtecknade samspelet ser ut: hur deltagarna interagerar, hur de presenterar sig själva och vad de skriver till varandra. Men eftersom *offline* alltid inverkar på *online* och eftersom *erfarenhet* av livsvillkoren på landsbygden tilldelas vikt i gruppen, tyckte vi det var värt att försöka ta reda på var de aktiva medlemmarna befann sig rent geografiskt (Berg 2015:147f). "Verkliga" geografiska platser utgör också själva förutsättningen för forumet som sådant. Tillhörighet är grunden för ett separatistiskt rum, och tillhörigheten i Glesbygdsgirls är tätt sammanflätad med plats. En identifikation med glesbygdskontexter och dess materiella och sociala förutsättningar ligger till grund för de symboliska representationer som sedan manifesteras i forumet.

Vi gjorde därför ett försök att lokalisera aktörerna i gruppen genom ett nedslag i en tråd den 8 september som började med en enkel fråga; *var befinner du dig just nu?* Det visade sig att Jämtland hade flest antal svarande, 133 personer, följt av Hälsingland (56) och Ångermanland (38). 343 av de 482 som svarade (71 %) hade

sin hemvist/vistelseort i något av de fem norrlandslänen. Antalet orter som räknades upp var 391, varav enbart en handfull mellanstora städer. Det här nedslaget kan visserligen inte sägas vara representativt på något sätt, men ger ändå en fingervisning om att forumet har sin geografiska tyngdpunkt i landsbygd/glesbygd, framförallt i Norrland och att forumet därmed kan sägas motsvara sin målgrupp ganska väl, åtminstone vad gäller de som är aktiva användare.

Forskning på Facebook

För deltagare i Glesbygdsgirls är det sociala nätverket Facebook en arena som möjliggör kontakter mellan en stor grupp kvinnor som delar visa levnadsomständigheter, men som samtidigt knappast skulle ha träffats eller kommunicerat i den fysiska verkligheten utanför gruppen. Detta på grund av stora geografiska avstånd, åldersskillnad och andra omständigheter som differentierar människor (jfr Jansson 2017:25). Därför kan man säga att gruppen till övervägande del är en *nätgemenskap* och alltså inte utgör en gemenskap *på* nätet för befintliga grupper *utanför* nätet (Berg 2015:150).

I takt med att det sociala nätverket Facebook blivit en stor del av människors vardagsliv har etnografer alltmer intresserat sig för just detta sociala forum (se t ex Dalsgaard 2016; Piacenti et al 2014). Daniel Miller är en av dem som har studerat hur Facebook påverkar människors vardagsliv (Miller 2011). I likhet med Miller ser vi inte på Facebook som en plats som existerar i sig själv – oberoende av världen utanför – utan snarare som något som speglar lokala villkor och förhållanden (2011:xiii). Detta innebär att forumet Glesbygdsgirls ses som en plats som påverkas av nationella och lokala diskurser och maktförhållanden, precis på samma sätt som en fysisk plats. Antropologen Karina Märcher Dalgas har föreslagit att Facebook kan användas som ett metodologiskt verktyg (2016). Hon menar att forskare får många fördelar av att befinna sig i fältet även på Facebook. Förutom de rent informativa aspekterna av vad som försiggår i det empiriska fältet menar hon även

att Facebook öppnar vägar för att skapa och behålla kontakt med forskningspersoner (Dalgas 2016:181).

Som Dalgas noterat är Facebooks sociala forum en utmärkt plats att undersöka hur individer ur en specifik grupp talar om sitt liv och inte minst presenterar sig själva (Dalgas 2016:178ff). Vi har noterat hur självpresentationerna i forumet Glesbygdsgirls förhåller sig till diskurser om skillnader mellan stad och land. I de samhälleliga diskurser som dominerar utanför forumet associeras "glesbygd" med sådant som avsaknad, brist, och otidsenlighet, och ställs alltid i relation till "staden" vilken förstås som en modern och framåtskridande plats. Begreppet utgör därmed urbanitetens emellanåt antites (Wollin Elhouar 2014:28). Därigenom kan man tala om den urbana normen som den "tredje närvarande"; något som de som bor utanför storstädernas centrala delar är medvetna om och känner sig föranlåtna att förhålla sig till (Pripp 2011).

Etiska aspekter

Studier på Facebook kräver att hänsyn tas till andra metodologiska och etiska aspekter än när man utför undersökningar på en fysisk plats. Hur ska forskare behandla poster som publiceras i ett forum som Facebook? Användare på ett forum som Glesbygdsgirls är medvetna om, och vill säklart, att deras poster blir lästa och kommenterade. Men de har kanske inte tänkt sig att deras inlägg ska bli föremål för forskning. Som andra noterat måste detta hanteras med etisk finkänslighet (Marham & Buchanan 2012). Dalgas påpekar att forskare bör vara beredda på att ständigt göra bedömningar av vilka förväntningar på privat integritet som användare har (Dalgas 2016:176f). Inlägg i den här typen av forum kan oftast länkas till personer vilket gör uppgifterna extra känsliga. Det har därför varit särskilt viktigt att arbeta utifrån forskningsetiska principer och att kommunicera det i posterna om vår forskning.

Tydlighet är en viktig sådan princip. Att göra en profil där man presenterar sig som forskare,

till exempel genom att lägga till ordet ”etnolog” vid namnet är till exempel en möjlighet för den som vill markera sin forskarroll (se Dalgas 2016:176). Vi har dock valt att inte göra det, eftersom vårt personliga engagemang i forumet var en av studiens ingångar och vi därför redan fanns i forumet som privata medlemmar. Istället valde vi att explicitgöra vår studie genom att posta information om den i forumet och sedan vara närvarande för att svara på frågor från användarna där. När vi bestämde oss för att vi ville bedriva forskning i forumet skrev vi en presentation av vår studies syfte och av oss själva som forskare och vilken relation vi hade till gles- och landsbygd. Först kontaktade vi administratörerna i forumet och när vi hade fått ett godkännande från dem postade vi presentationen som ett inlägg i forumet. Där var vi tydliga både med vårt personliga intresse i fältet – hur vi som forskare förenades av ett intresse för maktrelationen mellan stad och land – samt med etiska riktlinjer för forskningen. Därför valde vi att posta informationen flera gånger.

Vår forskningsetik innebär att materialet har hanterats konfidentiellt – alla namn och andra faktorer som kan identifiera enskilda individer har anonymiserats – och vi undviker direkta citat och sammanfattar istället diskussioner och tendenser i gruppen (Markham e. Berg 2015:155). Vi uppmanade även medlemmar som inte ville delta att kontakta oss. Varje gång någon kommenterade inlägget kom det upp i flödet igen så det blev synligt under många dagar. Men ett så stort forum innebär ju att det sällan är samma personer som råkar se de inlägg som postas och att det är svårt att veta vilka som fått information om vår pågående forskning. Därför valde vi att posta informationen flera gånger.

Den första gången som vi postade ett informativt inlägg om vår pågående forskning väckte det inga särskilda reaktioner. Många var nyfikna och tyckte att det var viktigt att få deras verklighet speglad. Den andra gången som vi postade information var det också många som ”gillade” vårt inlägg och var positiva,

men samtidigt uppstod det diskussioner bland några deltagare. Många reagerade på att bli ”studerade”, vilket får ses som en konsekvens av att det sker en blandning mellan privat och offentligt på Facebook (jfr Fjell 2010). Reaktionen kan också botten i de spänningar som kan uppstå ur maktrelationen mellan centrum–periferi där vi i egenskap av forskare sammankopplas med centrum och därmed kan ha upplevts som distanserade från gruppens övriga medlemmar. Genom att den akademiska världen förläggs i centrum kan vi ha uppfattats som några som var där för att observera gruppens medlemmar som ”andra”. Att inta positionen ”a view from nowhere” blir extra känsligt när själva platsen man befinner sig på eller förknippas med är laddad. Vi bemötte detta lilla men högljudda motstånd på så sätt att vi försökte diskutera med dem som reagerade och genom att vi informerade att de näst kunde tas bort från undersökningen om de så önskade. Det har också gjort att trots att vår empiri till stor del består av bilder, har vi valt att inte publicera dessa, eftersom de går att bildgoogla och i förlängningen spåras till olika ’trädstartare’. Flera av de bilder vi analyserat har dessutom tagits bort.

Rural femininitet inom gruppen: barn, jakt och hushåll

I forumet är det generellt vanligt att inlägg har formen av ett foto och en text som kommenterar fotot. Texterna som publiceras tillsammans med dessa bilder kommenterar så gott som alltid något som användaren menar är typiskt för livet i lands- eller glesbygden på något sätt. Inläggen kan bestå av formuleringar som: ”Man vet att man bor i glesbygd om...”, eller ”det är bara i glesbygd som...”. Många inlägg lyfter alltså fram det som man menar är unikt med att leva i rurala områden, ofta i kontrast till staden. Vi har valt olika teman som framstått som centrala i diskussionerna, efter att vi alla hade följt inläggen som privatpersoner en tid. Det är ämnen som återkommer, där det ibland förekommer motstridiga åsikter och där särskilt frågor om kön, makt och rum aktualiseras, i enlighet med vår teoretiska ram.

Ett sådant tema är *barn och föräldraskap* i rurala kontexter och möjliga empiriska ingångar till föräldraskapstemat är t ex jakt och amning, samt föräldraskap i relation till arbete i skog och mark. I samband med älgjakten under hösten 2016 publicerades i forumet ett antal inlägg där föräldraskapets praktiker på olika sätt relaterades till jaktens praktiker.

En bild som publicerades i oktober 2016 visar en bröstpump och ett jaktgevär placerade bredvid varandra i ett jaktorn. Perspektivet är inifrån jaktornet och bilden är postad tillsammans med en kort text. I texten skriver kvinnan som publicerat inlägget att det går alldeles utmärkt att kombinera jakt med amning och att vara förälder till små barn. Samtidigt konstateras i texten att det skulle vara jobbigt om älgen skulle dyka upp mitt under pumpningen. Detta är kärnan i ett av de inlägg på forumet som fick många gillamarkeringar och kommentarer under hösten 2016. Flera av kommentarerna är uppmuntrande och hävdar t ex att det inte finns problem, bara lösningar. Andra delar också med sig av sina erfarenheter av att kombinera jakt och amning. En berättar att hon av jaktledaren hade tilldelats ett så kallat *“ammypass”* vilket innebar – skriver hon – att passet låg nära en väg så att hennes man lättare kunde komma dit med barnet när det var dags att amma. I denna tråd framträder en syn på femininitet där kvinnors möjlighet att göra det de vill betonas. Kvinnor görs här till subjekt som kan göra samma saker som män och samtidigt lite till. De måste förhålla sig till en föräldrapsposition där de när barnen är små har ansvar för att mata dem, men visar att de klarar av detta och att de inte måste avstå från sina personliga intressen.

Generellt är det vanligt i Glesbygdsgirls med inlägg som på olika sätt lyfter fram kvinnors duglighet; och mer specifikt glesbygdskvinnors duglighet. Det sker alltså positioneringar mellan kvinnor och män, genom att lyfta fram specifikt kvinnliga erfarenheter som t ex att amma, och mellan kvinnor i glesbygd och kvinnor som lever i andra kontexter. På så vis skapas gemenskap mellan gruppens medlemmar samtidigt som man gör en gränsdragning mot dem som

inte upplevs passa in i gemenskapen. Andra exempel på hur detta sker, är när värderande uttalanden görs om hur det är bäst att leva med barn: med närhet till skog och mark. Indirekt utpekas också då vad som anses vara sämre för små barn: att leva i en stad och långt borta från naturen. Föräldraskapet kan därför betraktas som en politiserad arena som används för att kritisera och göra motstånd mot urbana normer.

Även om detta kan tolkas som feministiska ställningstaganden för kvinnors rätt att kombinera reproduktion med egna intressen, är det långt ifrån alla i forumet som väljer att kalla sig feminister. Detta kan tolkas som att många förknippar feminism med urbana kontexter och med andra frågor än dem som dessa kvinnor finner relevanta. Ur ett intersektionellt perspektiv kan detta förstås som att den feministiska rörelsen som den ser ut idag har uppvisat en oförmåga att inkludera platsspecifika rurala villkor i sin kamp för lika värde och lika rättigheter. Det sker på ett liknande sätt som inom den feminism som länge lämnade rasifierade och klassmässigt underordnade kvinnors liv och erfarenhet utanför (se t ex Crenshaw 1989; de los Reyes & Mulinari 2005).

I en annan bild från jakten – som blev mycket omdiskuterad i forumet – aktualiseras ett nytt föräldraskap, där behovet av att sysselsätta barnen under tiden de vuxna styckar köttet dokumenterats. På bilden syns två älgkroppar och fem jaktklädda män i bakgrunden. En av älgkropparna hänger med den urtagna buken ut mot kameran, den andra håller troligen på att putsas eller hissas upp av en av männen. I förgrunden står två små barn (3-5 år uppskattningsvis) och tittar på. Bakom dem, till höger i bild, syns en griffeltavla där de ritat hästar och älgar med vit krita. Interiören är något slags lada eller uthus. Den här bilden orsakade en lång och stundtals hetsig diskussion på forumet, där en del gav uttryck för glädje och igenkänning, medan andra medlemmar närmast kände sig kränkta, t ex sådana som av olika anledningar hade svårt att klara att se döda djur.

Framförallt var det troligen kombinationen av jakt och slakt med barn som väckte upprörda känslor hos vissa (jfr Göransson 2017:143). När diskussionerna inte enbart verkar bekräftande utan också rymmer konflikt och motstridiga åsikter blir det tydligt att positionen *glesbygdsgirls* inte är homogen utan i sig rymmer en mängd möjliga positioner som artikuleras i sådana här diskussioner.

Glesbygdsgirls normkritiska syfte aktualiseras i den här diskussionen. I ett fastnålat inlägg från 24 september 2016 skriver åtta administratörer att det är landsbygdens tolkningsföreträdare som gäller, vilket oundvikligen medför ett avståndstagande till staden. Samtidigt är det kanske också ett avståndstagande till vissa rurala positioner i och med att landsbygden mejslas fram som något homogent. En konsekvens av detta är att det är tillåtet med bilder på jaktbyten, eftersom det är en del av landsbygdskvinnornas vardag. Av hänsyn till känsliga medlemmar uppmanar administratörerna användare att lägga jaktbilder i kommentarsfälten, men det är inget krav (en skillnad som sedan diskuteras i otaliga inlägg). Detta ställningstagande är gjort efter en omröstning, där de som vill kunna se och lägga ut jaktbilder var i majoritet (enligt ett inlägg samma dag).

I diskussionen kring jakten överlag tar också många avstånd från vad som kan beskrivas som ett urbant perspektiv, där djur inte är en del av försörjningen utan betraktas som sällskap och är kopplade till fritidsaktiviteter. Det urbana perspektivet exemplifieras ofta av vegetarisk eller vegansk mat och just känsligheten mot jaktbilder som orsakade så stora stridigheter kring den här bilden, ses av många i forumet som en urban företeelse och beskrivs som "*Disneycensur*" och företrädarna som "*gosedjursmaffian*". Flera hävdar att dessa skriker högst på forumet trots att de är i minoritet. Någon reflekterar över att de som inte är så tongivande, "*vi naturliga lantisar*" till och med "*tystas, förringas, tas bort och snäpps av*". Å andra sidan finns det veganer/vegetarianer på landsbygden som hävdar sin rätt att vara det utan att bli bortdefinierade ur det rurala.

Facebooksidans uttalade ambition är att ge röst åt en mångfald av glesbygdskvinnor, inte bara en viss kategori. Mångfalden av smala åsiktskorridorer är i sig ett tecken på ett privatiserat engagemang, det som inte går att enas om utan uttrycks individuellt (Johansson 2015:20). Också själva mediets relativa stumhet dialogiskt sett inverkar också på denna privatisering; det är inte möjligt att kalibrera åsikter efter tempo, gensvar, tystnader och minspel som på ett möte IRL (in real life), utan markeringen av individuella ståndpunkter sker monologiskt och ibland samtidigt. Det är dock på ett mycket generellt plan möjligt att urskilja tre positioner, tre tänkbara subjekt att identifiera sig med i relation till jaktbilden:

1. Positionen som upprörd djurvän och/eller vegan som mår dåligt av att se döda djur och tycker det är "trevligare" med vackra bilder på landsbygd och levande djur.
2. Positionen som person som har minnen och/eller erfarenheter av jakt och slakt och tycker det är positivt att få ta del av bilderna.
3. Positionen som "vardaglig" jägare, som återberättar erfarenheter som liknar dem på bilden, men som inte tycker det är så speciellt att det måste läggas på Facebook.

Diskussionen blottlägger frågor om vad som är naturligt och var gränsen går mellan natur och kultur. Det är tydligt att det är just djurens liminala tillstånd mellan levande djur och tillagad mat som är problematiskt (jfr Göransson 2017:108ff). Blodet och det råa köttet är centrala markörer, vilket ju också är bekanta folkloristiska och antropologiska motiv. Men diskussionen rör sig ju på ett annat plan om förhållandet mellan det normativa, som liktydigt med staden, och det som "tystas" i egenkap av att tillhöra en rural estetik som inte är så lätt att konsumera, är skevt. Den potentiella demokratiseringsaspekten som positiv effekt av internet i det stora hela kan i det fallet snarare betraktas som problematisk (Carlsson, Nilsson & Lindgren 2015:8). Maktrelationer IRL löses inte upp enbart genom att en marginaliserad

grupp synliggörs på internet. I det här fallet blottläggs hierarkier *inom* gruppen som snarare riskerar att befästa denna marginalisering/periferisering.

En annan intressant aspekt av detta material som exemplen från jaktbilderna aktualiserar är relationen mellan människor och djur. Många av bilderna som medlemmar lägger ut visar barn eller domesticerade djur i olika konstellationer. På en bild som lades ut i slutet av december ses till exempel ett barn som sover fridfullt med en napp i munnen nerbäddad i en skidpulka. Ovanför barnets huvud sticker ett jaktvapen ut från pulkan. I utkanten av bilden står granskogen mörk mot den vita snön. Vid fotändan av pulkan ligger en död tjäder. Bildtexten i inlägget meddelar att det varit en lyckad dag i skogen. Detta är en bild som kan sägas illustrera spänningsfältet mellan natur och kultur som på många sätt karakteriserat det modernas framväxt (Frykman & Löfgren 1979; Vallström 1996). Skogen, det sovande barnet och jaktbytet knyter an till en lång tradition av berättelser om människans fortlevnad och överlevnad i naturen. Kontrasterna mellan kontroll över liv och död blir mycket tydlig i detta exempel. I berättelser om det pre-industriella samhället och människors överlevnad i naturen är jägaren oftast en man. En 'twist' i bilden av barnet och den döda fågeln är att jägaren – det vill säga den som enligt föreställningen tryggar mänsklig kontroll och fortlevnad – i detta fall inte är en man utan en glesbygdsgirl. I förlängningen kan detta ses som att bekönade positioner och hierarkier mellan arter provas och positioneras.

Ett annat empiriskt tema som vi valt – särskilt ifråga om könade vardagspraktiker – är *hemmasysslande* och *självhushållande*. Många av medlemmarna postar inlägg där de berättar om utförda vardagssysslor. Dessa går ofta i linje med normativt, feminint könskodade aktiviteter, såsom omsorg om och vård av hemmet. Här framkommer ett mönster av att göra saker på ett så grundläggande och traditionellt vis som möjligt. Det kan exempelvis handla om att göra mat och dryck med hjälp av traditionel-

la metoder och bruksföremål. Det kan också handla om att färga garn eller tyg eller om att väva utifrån originalmönster. I ett inlägg diskuteras vilken typ av produkter man själv kan framställa av fett från djur. I detta fall postar en medlem en fråga om någon annan glesbygdsgirl har erfarenhet av att egenhändigt tillverka en specifik produkt av djurfett. Sedan följer en ganska detaljerad beskrivning av hur trådstartaren har tänkt gå tillväga. På det följer en fråga om en specifik detalj, som personen skulle vilja ha synpunkter på och hjälp med att lösa. I tråden följer ett svar från en annan *glesbygdsgirl*. Detta inlägg svarar inte på trådstartarens frågor, utan tipsar om något annat som kan göras av djurfettet. Ett tredje inlägg följer i tråden. Inte heller detta inlägg svarar på den första personens frågor, utan ställer en öppen fråga om huruvida det går att framställa någon annan produkt av djurfettet i fråga. Det väsentliga i denna tråd tycks inte primärt vara att kommunicera genom att svara på de postade frågorna. Snarare tycks det handla om att ingå i ett slags praktikgemenskap (Wenger 1998) som binds samman av reproducerande och recykliska erfarenheter och värden av djur, natur och tradition utifrån ett holistiskt perspektiv.

Flera av de här praktikerna och berättelserna får också en estetisk dimension då de vanligtvis kompletteras med vackra bilder på föremålen i fråga. Dessa bilder kan läsas som motståndshandlingar till stereotypa bilder av glesbygden definierad som brist (Wollin Elhouar 2014). Här förmedlas istället bilden av ett överflöd, det rurala som något attraktivt och lockande, som ett värdigt, fullgott alternativ till en urban livsstil och till ett liv i staden. Den här typen av göranden blir också delvis ruralspecifika genom att de tar spjörn emot företeelser som ofta förknippas med stadens värden; som konsumtion, storskalighet, prefabricering, hastighet, modernitet och kapitalism. Det är föreställningar av landsbygden som antites till stad, med tillhörande värden av långsamhet, autenticitet, kvalitet och tradition, som upphöjs och förmedlas.

I inläggen syns också berättelser om göranden som normativt sett är maskulint kodade. Det

kan handla om att behärska skogsmaskiner eller att bygga på traditionellt vis genom att hugga och på egen hand timra upp sitt hus. Dessa inlägg uttrycker emellanåt också en idealbild av glesbygdskvinnan som någon som kan göra allt och som kan inbegripa två positioner, innehållandes både heteronormativt feminina och maskulina könskoder, vilket diskuterades också ovan. Att kvinnor historiskt sett haft lättare att utföra manligt definierade sysslor än tvärtom är ett känt faktum (Lundström 1999). Det finns även inlägg som visar positioner som överskrider de heteronormativa positionerna av, eller uttrycker ifrågasättanden av heteronormativa göranden. Emellertid är den typen av inlägg förhållandevis få på forumet när vi gör nedslag på fältet. De flesta inlägg bekräftar alltså därmed en heteronormativ ordning där sysslor och egenskaper kan vara kvinnligt eller manligt kodade, och där könen är två till antalet och komplementära, även om flera inlägg visar överskriddanden av själva ordningen.

Nättrum och samtidighet

På sätt och vis kan man tala om Glesbygdsgirls som en skapad rumslighet där erfarenheten av "gleshet", av utsatthet (för bl a naturens krafter) och den "ensamma" positionen kvinna på landsbygden/i glesbygd blir synliggjord som något gemensamt och totalt sett ganska omfattande. I gruppen skapas en gemenskap som inte hade varit möjlig utan internets hjälp, men den förutsätter samtidigt erfarenhet av (eller åtminstone en idé om) gemensamma villkor och särdrag som existerar på landsbygden och glesbygden även i den fysiska verkligheten. Glesbygdsgirls möjliggör en förflyttning av *glesbygdsgirl* som en ensam position till att vara en del av något mycket större. Summan av alla medlemmar blir något annat i den rumslighet som skapas digitalt, vilket kan förstås med hjälp av Doreen Masseys definition av rum som något som är baserat på sociala relationer och som kan vara oavslutade processer utsträckta både i tid och rum (Massey (1994) 2014, 2005). Den virtuella gemenskapen förutsätter en "multipel platsbundenhet" IRL som genom sin blotta mängd innebär en symbolisk

förtätning av nättrummet. Med Millers sätt att se blir det en konsekvens av själva mediet på samhällsnivå att glesbygden blir synlig som något ganska omfattande, och på individnivå att den egna erfarenheten både bekräftas och vidgas (Miller & Horst 2012; Miller 2011).

Internet som rum har ofta diskuterats tidigare (se t ex Merrick 2012). Däremot har tidsdimensionen inte undersökts lika grundligt. Det är därför vår avsikt att analysera tidsdimensionen i relation till netnografisk metod, dels ifråga om hur olika tidslager kan överlappa i de olika trådarna, dels vad snabba flöden gör med vår forskning: våra resultat, våra relationer till fältet och oss som 'forskningspersoner'.

Det vi upptäckte när vi interagerade och presenterade vårt projekt i forumet var att timingen var oerhört viktig. Konversationen i kölvattnet av vår presentation pågick nästan dygnet runt och det krävdes en hög grad av närvaro av oss författare för att besvara alla frågor och farhågor i takt med att de ställdes. Om våra svar uteblev märktes genast en oro och en intern diskussion började om varför vi inte hörts av. Vid kartläggningen av var i landet medlemmarna befann sig fortsatte exempelvis inläggen flera dagar efter att vi slutat räkna, trots att vi tidigt meddelade att kartläggningen hade avslutats.

Vikten av timing kunde också märkas när vi inom forskargruppen tillfälligt kommunicerade med varandra om gemensamma strategier i mötet med fältet. Det faktum att fältet befinner sig i det virtuella rummet, som inte förhåller sig till givna tidsramar utan kan kommunicera med oss när som helst i ett uppluckrat tidsrum, medför också andra effekter. En sådan är att även vår organiserade arbetstid uppluckras i form av förväntningar av omedelbar aktion på nätfältet. Några raders fältanteckningar får tjäna som illustration:

Det är en vardagsmorgon framför köksbordet, denna dag ska det arbetas hemmavid. Dagens andra kopp kaffe står på bordet, datorn är nyligen påslagen, arbetsmailen hastigt genomgången och dagens arbetsuppgifter är antecknade på en lapp. Mobil-

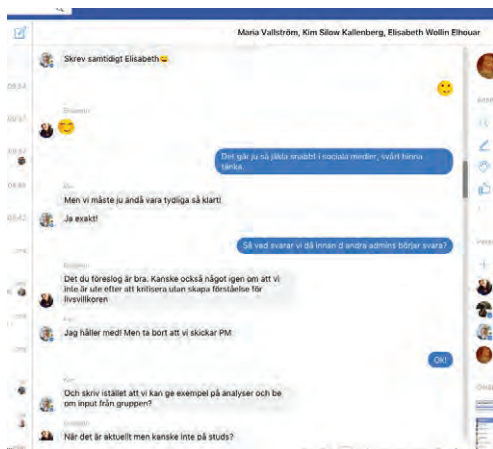
telefonen, den ständiga följeslagaren som ligger bredvid datorn, ger ifrån sig ett kommanderande biip; den numera välbekanta signalen som löftesrikt talar om att ett nytt meddelande har kommit. Något i det här ljudet uppmanar till att direkt avbryta det jag håller på med för att ta reda på vad detta nya meddelande innehåller. Meddelandet på Messenger är från en av kollegorna i forskargruppen och handlar om metod- och etikfrågor i samband med vårt gemensamma nätforskningsprojekt. Meddelandet är startskottet på en intensiv gruppdiskussion via våra mobiler som pågår under större delen av förmiddagen. Diskussionen påminner på sätt och vis om en diskussion i verkligheten, vilken numera i det digitala rummet brukar benämnas som IRL. Allas våra inlägg annonseras med nya biip som avlöser varandra i ett högt tempo. De får genom sin rytm delvis karaktären av muntliga diskussionsinlägg och det blir omöjligt att bryta flödet, att inte titta efter, läsa och kommentera det senaste inlägget med en gång, på samma sätt som det kan vara svårt att avbryta vilken pågående diskussion som helst som man är delaktig i.

Denna vardagsmorgon i Messengers tecken kan å ena sidan beskrivas som ett exempel på hur teknikens utveckling kan bidra till högeffektiv och smidig arbetsorganisering; en tidskomprimerad forskningskonferens i cyberspace utan krav på rumslig förflyttning (jfr Giddens 1981; Harvey 1990). Snabbheten och direktheten i processen sparar tid. De vanliga formerna av ställtid och mellanrum som förflyttningar och fysiska möten innebär skalas av, försvinner och ersätts av en nätets omedelbarhet (jfr Delanty 2003).

Den illustrerade vardagsmorgonen kan å andra sidan exemplifiera hur vår nya tids ständiga krav på uppkoppling och spontan återkoppling och kommunikation via våra smarta allt i allo-mobiler koloniserar vårt tidsrum. Synkroniserad, effektiv tidsanvändning innebär också att det tillkommer en prestationsaspekt (Adam 2004, 1998). Resonemanget för tankarna till

den franske urbanteoretikern Paul Virilio (1977) och hans tankar om hastighetens tyranni. Han driver tesen att tidens hastighetsparadigm ställer krav på omedelbar reaktion samtidigt som det urholkar människors kapacitet till reflektion och eftertanke.

Att kommunicera i den uppkopplade världen skapar nya frågor som man behöver ta ställning till: Hur snabbt måste man svara? Hur länge kan man vänta för att svaret fortfarande ska räknas som ett så kallat vändande svar? Hur mycket längre och mer elaborerat bör svaret vara om man väntar, låt oss säga, en dag med att svara? Ställs olika förväntningar på oss i det virtuella tidsrummet beroende på om vi kategoriseras som kvinnor eller män? Att försöka upprätthålla kontorstid vid skrivbordet med en arbetsplan för dagen och avbrytas av att andra arbetsuppgifter griper in i form av ljudliga och synliga meddelandesignaler, är givetvis inte enbart förbehållet arbete i den virtuella världen. Även utan kontakt med mobiltelefoner kan arbetslivet gripa in och ställa krav på agerande. Men den ständiga uppkopplingen på nätet tillför nya dimensioner av krav på snabb återkoppling, vilket kan skapa ytterligare ambivalens och stress med få möjligheter till återhämtning (Zimbardo & Boyd 2012). Hastighetskraven är implicita, sällan uttalade som just krav. Det tillhör nog inte heller vanlighe-

Bilden visar en del av konversationen i forskargruppen, som pågick i Messenger parallellt med en diskussion på Glesbygdsgirls om studien.

ten att föra diskussioner om förhållningsregler och former för hur omedelbart man bör agera i dessa sammanhang. Som med de flesta normer förväntas vi bara att följa normerna, inte bryta den flödande rytmen. Tidsrytmen blir som en osynlig ordning, en tidsnorm.

Forskarens roll i etnografiska forskningsprocesser

De implicita hastighetskraven som ställs på nätforum innebär att många metodiska och etiska ställningstaganden i relation till detta måste formuleras mer eller mindre genast. Som forskargrupp var vi tvungna att vara uppkopplade med varandra och med Facebook-gruppen för att kunna svara på och bemöta en del användares reaktioner på våra inlägg om att forskning pågick. I den långa konversation som utbröt med trådar och undertrådar i forumet – efter att vi för andra gången postat information om att vi var där som observerande forskare – krävde en del användare till exempel snabba svar på vilka vi var och vad vår forskning innebar.

För att bemöta den misstänksamhet och oro som uppstod låg det nära till hands att använda en "personlig" förklaringsmodell. Eftersom vi sedan tidigare varit medlemmar som privatpersoner kunde vi förklara att vårt forskningsintresse var motiverat av intressen som vi delade med forumets användare. På ett fåtal användares uttryckta oro över vår närvaro i forumet och deras direkta frågor svarade till exempel en i forskargruppen med en personlig historia om sig själv och sin relation till uppväxt och boende på landsbygden. Det tycktes lugna dessa användares oro att få höra att vi inte var snokande outsiders, utan snarare positionerade i samma fält som de själva.

Feministiska forskare har diskuterat den här typen av forskningsdilemman utifrån frågor om hur förtroende och transparens hänger samman med makt. Till exempel har sociologen Ruth Frankenberg arbetat med vad hon kallar ett "dialogiskt" tillvägagångssätt där hon aktivt valt att stiga ut ur rollen som "blank-faced research persona" (1993:30f). Detta var ett

val hon gjorde när hon upplevde hur svårt det kunde vara att etablera tillräckligt med tillit för att prata om rasifieringsfrågor med vita kvinnor. Frankenberg beslöt sig då, utifrån etiska överväganden om transparens, att uttryckligen positionera sig själv som situerad och involverad i fältet (1993:30f).

Ett resultat av de snabba metodiska val som vi fick göra i dialogen på forumet, och som innebar att vi tog ett kliv ur rollen som en "blank-faced research persona" (Frankenberg 1993:30) blev att vår position som privata Facebook-användare smälte samman med våra positioner som professionella etnografer. Detta betyder inte att vi var professionellt privata utan snarare – utifrån forskningsetiska ställningstaganden – personligt professionella. Vi väljer att kalla denna nya position som uppstod i mötet med fältets egenheter och hastighetskrav för en *nätforskarpersona*. Att träda in i sin nätforskarpersona innebär att träda in i rollen som den personliga etnografen, som berättade om sina egna erfarenheter eller ibland delade foton från sin egen vardag på forumet. Att tänka på vår pågående interaktion med deltagarna utifrån positionen nätforskarpersona hjälpte oss att se på och skilja mellan olika positioneringar under det pågående etnografiska fältarbetet. Det var också ett verktyg för att skapa en viss distans till fältet och skilja på tillfällen då vi befann oss i forumet som forskare och som privatpersoner.

Inom feministisk teori har det länge diskuterats hur explicit positionering är del av en ansvarstagande forskningspraktik. Genom att erkänna hur all kunskap är situerad och förkroppsligad kan vi få tillgång till empiriska fält på annat sätt och skapa en ansvarstagande kunskap (Haraway 1988; Frankenberg 1993). På samma sätt har tänkare inom det som kallas avkoloniserings-teori (de-colonial theories) pekat på hur den plats från vilken forskaren artikulerar sitt kunskapande är betydelsefull. Sociologen Ramon Grosfougel (2011:4) menar att den västerländska vetenskapens diskurs har skapat en myt om "truthful universal knowledge" som döljer såväl forskaren som talande subjekt, samt den koloniala geopolitis-

ka positionen som denne talar från. Det som skedde i diskussionerna i just detta forum, Glesbygdsgirls, där många identifierar sig med en tillskriven perifer position i förhållande till Stockholm och andra urbana platser, kan sägas vara präglad av just en liknande kolonial geopolitisk struktur. Mycket av diskussionerna på forumet handlar just om den problematiska urbana normen och hur stora delar av landet osynliggörs av den. Känsligheten mot att bli studerad kan därmed också utläsas som en konsekvens av en "intern orientalism", där en urban konsumtion av landsbygden fungerar som en slags exploatering av vissa värden och företeelser, och som ett döljande av andra (Eriksson 2010; Vallström 2014). Här var det en fördel att vara flera författare och kunna föra en reflexiv dialog kring våra egna positioner. Här återger vi en minidiskussion i ämnet som förs av två av artikelförfattarna:

MV: Det jag märker när jag är inne på forumet är att jag uppfattar en glesbygdssituation som mer autentisk än andra. Jag är helt övertygad om att de dagliga erfarenheterna och platsen vi interagerar med inverkar hur vi ser på världen och jag har själv erfarit den resan; från landsbygd till stad och tillbaka igen i några omgångar. De markeringar som görs på Glesbygdsgirls kring detta, exempelvis "saker jag åker omkring med i min bil" (vedträ, saltsten, yxa etc.) ger antydningar om en delad gemenskap som tar sig materiella uttryck. Inlägg som visar vackra utsikter över hisnande landskap å andra sidan, upplever jag som mer problematiska eftersom de inbjuder till en distanserad konsumtion av det rurala.

JJ: Jag upplever samma problematiska relation med de vackra bilderna av landskap. Även om dessa bilder representerar en klassisk syn på naturen som något som ska konsumeras av den moderna människan – tänk tavlan med mannen som står i svart rock och blickar ut över ett bergslandskap – så erbjuder dessa bilder en motposition för användarna av forumet att inta. För dem kan postandet av dessa bilder ses som en motståndshandling. Bilderna visar deras vardag, ofta åtföljs dessa vykortslänkande

vyer av berg, skog och sjöar av kommentarer som "min morgonpromenad". Dessa bilder visar en motsats till det som vanligtvis förknippas med vardagen i gles- eller landsbygd, dvs något trist och öde, men det blir en tudelad artikulation då de samtidigt är del i en diskurs om det rurala som något vackert som ska konsumeras. I en tid av stark centralisering och urban norm och när staten gjort reträtt från dessa platser förväntas de som blir kvar att bli någon slags entreprenörer i en upplevelseindustri. Så dessa bilder kan både ses som motstånd och samtidigt del av den diskurs som Maria pekar på.

Att placera sig som en "insider" i fältet var således ett viktigt metodiskt grepp för att lugna användare och skapa trygghet, men också för att visa sin utsatthet som person som ett slags etiskt ställningstagande. Att vara en "insider" innebar även att vi kunde föra forskardiskussioner av den art som vi citerar ovan. Men med positionen som "insider" kommer även förpliktelser och frågor om vad vi sedan gör med den kunskapen.

Avslutning

Nätetnografi – netnografi – är en relativt ny metod, vilket innebär både svårigheter och möjligheter. Svårigheterna är främst förknippade med att bryta ny mark och att inte ha en väletablerad forskningspraktik att luta sig mot i utformningen och genomförandet av studier. Möjligheterna består å andra sidan av just friheten att tänka fritt och formulera nya tankar kring etnografisk forskningspraktik i en tid när internet, och inte minst sociala medier, är centrala rum för sociala relationer, kultur, och politik. I den här artikeln har vi diskuterat tre metodologiska aspekter som vi funderat kring i relation till nätetnografi; och mer specifikt i relation till Facebook-forskning. Vår netnografiska studie av rurala kvinnlighet i Glesbygdsgirls har särskilt aktualiserat frågor om rumslighet, tidslighet och reflexivitet samt forskningspositioner.

Vi har funnit att forumet Glesbygdsgirls möj-

liggör att individuella positioner och erfarenheter kan bli en del av något större. Den digitala rumsligheten skapas av medlemmarna tillsammans. Vi vill peka på hur rummet är något som skapas utifrån sociala relationer och som kan vara oavslutade processer utsträckta både i tid och rum (Massey (1994) 2014, 2005). Det virtuella rum som skapas i användarnas konversationer och agerande förutsätter dock att det finns en "multipel platsbundenhet" utanför Facebooks verklighet, fysiska platser som genom sin blotta mängd innebär en symbolisk förtätning av nättrummet. Det blir en konsekvens av själva mediet på samhällsnivå att glesbygden blir synlig som något ganska omfattande, och på individnivå att den egna erfarenheten både bekräftas och vidgas (Miller & Horst 2012; Miller 2011). Samtidigt visar våra empiriska exempel att *glesbygdgirls* inte är en homogen position, utan att det råder strider inom gruppen om vad som utgör en autentisk rural femininitet.

I diskussionen om nätets tid har vi framförallt fokuserat på de snabba flöden internet präglas av, samt hur nätets samtidighet kan innebära fördelar men även ställa nya krav på forskarens närvaro i fältet som inte har aktualiserats tidigare. Det kan dock vara relevant att påpeka att internet vid sidan av att präglas av samtidighet och snabba flöden även fungerar som ett slags arkiv. Inlägg som inte aktivt tas bort ligger kvar länge och kan sökas upp och läsas flera gånger

och lång tid efter att de ursprungligen publicerades. Återigen är det fruktbart att tänka ur Masseys rumslighetsförståelse; rum skapas som utsträckta i tiden och baserade på sociala relationer.

Hur man agerar och presenterar sig som forskare på ett Facebookforum är något som behöver diskuteras och utforskas mer. Sociala nätverk som Facebook ger fantastiska empiriska möjligheter och kopplar oss samman med våra fält på ett mycket direkt och informativt sätt. I den här artikeln har vi presenterat de tillgängssätt som vi valde utifrån reflexivitet och vår forskareetik. Den något problematiske sammanblandningen mellan offentligt och privat som sker på sociala forum är något som vi valde att använda oss av utifrån våra roller som både forskare och personligt delaktiga i det empiriska fältet. Att bedriva netnografisk forskning på sociala forum kan i bästa fall öppna upp en för en mer deltagande forskningsmetodik där forskningsdeltagare kan engageras och göras mer delaktiga i forskningsprocessen. På så sätt kan vi också uppnå en mycket större genomslagskraft och – förutsatt att vi lyssnar och för en dialog – i högre grad utföra verkligt angelägen forskning. Internet underlättar en interaktiv ansats, en möjlighet att arbeta mera med tredje uppgiften och dessutom vara mer relevant för människors sökande efter mening idag.

¹ Denna "gleshet" varierar väldigt mycket bland medlemmarna i gruppen, från enstaka bebyggelse i fjällmiljö till mellanstora städer och i vissa fall även storstad, men det är då erfarenheter av, eller längtan till, landsbygd och glesbygd som är den gemensamma nämnaren.

LITTERATUR

- Adam, Barbara 2004. *Time*. Cambridge: Polity Press
- Adam, Barbara 1998. *Timescapes of modernity. The environments and invisible hazards*. London: Routledge
- Andersson (nu Vallström), Maria 1996. "Osynlige mannen – om kön, makt och modernitet." I: *Nordnytt nr 63*, 1996 (omtryckt i sin fullständighet i nr 65, s. 89-107)
- Berg, Martin 2015. "Deltagande etnografi", I: Ahrne, Göran & Svensson, Peter [red] 2015. *Handbok i kvalitativa metoder*. 2a upplagan. Stockholm: Liber
- Carlsson, Eric, Bo Nilsson och Simon Lindgren 2015. "Sociala medier och det politiska", I: Carlsson, Eric, Bo Nilsson och Simon Lindgren (red.) *Digital politik. Sociala medier, deltagande och engagemang*. Göteborg: Daidalos
- Cramer, Katherine J. 2016. *The Politics of Resentment. Rural Consciousness in Wisconsin and the Rise of Scott Walker*. Chicago: The university of Chicago Press
- Crenshaw, K 1989. "Demarginalizing the Intersection of Race and Sex: A Black Feminist Critique of Antidiscrimination Doctrine, Feminist Theory, and Antiracist Politics" University of Chicago Legal Forum, 139-67
- Dalgas, Karina Märcher 2016. "Au pairs on Facebook" *Nordic Journal of Migration Research*, 2016, Vol.6(3), pp.175-182
- Dalsgaard, Steffen 2016. "The Ethnographic Use of Facebook in Everyday Life". *Anthropological Forum*, 02 January 2016, Vol.26(1), p.96-114.
- De los Reyes, Paulina & Mulinari, Diana (2005). Intersektionalitet: kritiska reflektioner över (o)jämlighetens landskap. 1. uppl. Malmö: Liber
- Delanty, Gerard 2003. *Community*. New York: Routledge
- Eriksson, Madeleine. 2010. "People in Stockholm are smarter than countryside folks." Reproducing urban and rural imaginaries in film and life. I: *Journal of Rural Studies nr 2*.
- Farahani, F. (2010), "On Being an Insider and/or an Outsider: A Diasporic Researcher's Catch-22 Education Without Borders: Diversity in a Cosmopolitan Society" / [ed] Naido, Loshini, Nova Science Publisher; Inc., 2011
- Fischer-Tahir, Andrea & Naumann, Matthias (red.) (2013). "Peripheralization: the making of spatial dependencies and social injustice." Wiesbaden: Springer VS
- Fjell T.I. 2010. "Offentliggjort men inte offentligt? Några tankar om bruket av internetkällor." I: *Nätverket. Etnologisk tidskrift*. 2010, nr 17
- Frankenberg, R. (1993), *White women, race matters: the social construction of whiteness*. Minneapolis: University of Minnesota Press.
- Frykman, Jonas/Löfgren, Orvar 1979. *Den kultiverade människan*. Malmö: Liber.
- Fröhlig, F. 2013, *Painful legacy of World War II: Nazi forced enlistment: Alsatian/Mosellan prisoners of war and the Soviet prison camp of Tambov, Diss*. Stockholm: Stockholm University, 2013.
- Giddens, Anthony 1981. *Time-space distanciation and the generation of power*. London: Macmillan
- Grosfoguel, Ramon 2011, "Decolonizing Post-Colonial Studies and Paradigms of Political-Economy: Transmodernity, Decolonial Thinking, and Global Coloniality" In: *TRANSMODERNITY: Journal of Peripheral Cultural Production of the Luso-Hispanic World*, 1(1) 2011.
- Gunnarsson Payne J. 2010. "Fältanteckningar från Bloggosfären. Meningsskapande tekniker och vardagslivets teknologi." I: *Nätverket. Etnologisk tidskrift*. 2010, nr 1
- Göransson, Michell 2017. *Ätbara andra*. Göteborg & Stockholm: Makadam
- Haraway, Donna 1988, "Situated Knowledges: The Science Question in Feminism and the Privilege of Partial Perspective" In: *Feminist Studies*, Vol. 14, No. 3. pp. 575-599.
- Harvey, David 1990. *The condition of postmodernity*. Cambridge: Blackwell
- Hornborg, Alf 2010. *Myten om maskinen: Essäer om makt, modernitet och miljö*. Göteborg: Daidalos
- Ingridsson, Jenny (2017) *The Promises of the Free World: Postsocialist Experience in Argentina and the Making of Migrants, Race, and Coloniality*. Diss. Stockholm: Södertörns högskola, 2017.
- Jansson, Hanna 2017. *Drömmen om äventyret. Långfärdsseglares reseberättelser på internet*. Stockholm: Stockholms universitet
- Johansson, Anders 2015. "Postengagemanget. Om subjektivering och reifiering på sociala medier", I: Carlsson, Eric, Bo Nilsson och Simon Lindgren (red.) *Digital politik. Sociala medier, deltagande och engagemang*. Göteborg: Daidalos
- Lundström, Catarina 1999. "Att gå över gränsen. Genusförhållanden på landsbygden i Jämtlands län 1900-1960." I: Kilander, Svenbjörn (red.): *Skilda världar. Om kvinnligt och manligt i Jämtland och Härjedalen under 350 år*. Östersund: Mitthögskolan.
- Lykke, Nina 2003. "Intersektionalitet - ett användbart begrepp för genusforskningen." I *Kvinnovetenskaplig tidskrift (KVT)* nr 1. Se även KVT 2005: 2-3,
- Markham A & E. Buchanan 2012, *Ethical Decision-Making and Internet Research. Recommendations from the AoIR Ethics Working committee (Version 2.0)*. Association of Internet Researchers. Available at <http://aoir.org/reports/ethics2.pdf> (Last accessed 02.03.2016)
- Massey, Doreen, (1994) 2014. *Space, Place and gender*. Oxford: Polity Press
- Massey, Doreen 2005: *For space*. London: Sage
- Miller, Daniel 2011. *Tales from Facebook*. Cambridge: Polity

- Miller, Daniel & Heather Horst 2012. *Digital Anthropology*. Oxford: Berg
- Piacenti, David; Rivas, Luis ; Garrett, Josef 2014. "Facebook Ethnography: The Poststructural Ontology of Transnational (Im) migration Research" *International Journal Of Qualitative Methods*, 2014, Vol.13, pp.224-236
- Pripp, Oscar 2011. "Reflektion och etik". I Kaijser & Öhlander (red.) *etnologiskt fältarbete*. Lund: Studentlitteratur.
- Silow Kallenberg, Kim 2016. *Gränsland. Svensk ungdomsvård mellan vård och straff*. Huddinge, Södertörns högskola
- Vallström, Maria 2014: "Berättelser om plats, platsen som berättelse." I: *När verkligheten inte stämmer med kartan. Lokala förutsättningar för hållbar utveckling*. Lund: Nordic Academic Press.
- 2010. "Att göra skillnad. Om arbete, migration och kön i skogsarbetarbyar 1950-1975," i *Scandia* 76:1, 2010, s. 75-99.
- Virilio, Paul 1977/1986. *Speed and politics. An essay on Dromology*. New York: Semiotext(e)
- Wenger, Etienne 1998. *Communities of Practice. Learning, Meaning, and Identity*. Cambridge: University Press
- Willim R. 2010. "När nätet växer. Om algoritmiska och irreguljära metoder." I: *Nätverket. Etnologisk tidskrift*. 2010, nr 17
- Wolanik Boström, Katarzyna (2005), *Berättade liv, berättat Polen: en etnologisk studie av hur högutbildade polacker gestaltar identitet och samhälle*. Diss. Umeå: Umeå universitet, 2005.
- Wollin Elhouar, Elisabeth 2014. *Tillhör vi Sveriges framtid? En etnologisk studie av vardag och hållbarhet i norrländsk glesbygd*. Stockholm: Stockholms universitet
- Zimbarbo, Philip & Boyd, John 2012. *The time paradox*. New York: Simon and Schuster

SUMMARY

Rural Girls

Internet-Ethnography - Netnography - is a relatively new method, which presents both difficulties and opportunities. The difficulties are primarily associated with the breaking of new ground and not having a well-established research practice to lean on as regards the design and implementation of the studies. The opportunities, on the other hand, include the freedom to think freely and formulate new ideas about ethnographic research practice at a time when the Internet, and not least social media, are central spaces for social relationships, culture, and politics. In this article, we discuss three methodological aspects that we have considered in relation to netnography; more specifically, in relation to Facebook research. Our netnographic study of rural femininity in Glesbygdsgirls (Rural Girls) has particularly highlighted issues of spatiality, timeliness and reflexivity, as well as research positions.

We have found that the Glesbygdsgirls' forum makes it possible for individual positions and experiences to become part of something much larger. The digital spatiality is created together by the members. In conjunction with Massey, we want to point out how the space is something that is created on the basis of social relationships, which can be unfinished processes extending across both time and space (Massey (1994) 2014, 2005). However, the virtual space that is created in the user conversations and actions presupposes that there is a "multiple site of location" beyond the reality of Facebook; including physical sites or places that through their sheer numbers indicate a symbolic densification of the network space. According to Miller's view, it is a consequence of the media itself that at the level of society, rural areas become visible as something quite extensive, and at the individual level that one's own experience is both confirmed and widened (Miller & Horst 2012; Miller 2011). At the same time, our empirical examples show that *glesbygdsgirl* is not a homogeneous position, but rather that there exists conflict within the group about what

constitutes an authentic rural femininity.

In the discussion about network time, we have focused mainly on the rapid flow by which the internet is characterized, as well as how the network's simultaneousness can bring benefits, but also make new demands on the researcher's presence in the field in ways that have never previously come to the fore. However, it may be relevant to point out that, in addition to being characterized by simultaneousness and rapid flow, the internet also serves as a kind of archive. Posts that are not actively deleted remain available for a long time and can be searched for and read multiple times, long after they were originally published. Once again, it is fruitful to think of Massey's spatial understanding; the spaces created are extended in time and based on social relationships.

How researchers act and present themselves in a Facebook forum is something that needs more discussion and exploration. Social networks like Facebook provide remarkable empirical opportunities and connect us with our fields in a very direct and informative way. In this article, we have presented the course of action we chose based on reflexivity and our research ethics. The somewhat problematic confusion between what is public and private that takes place in social forums is something we chose to use based on our roles as being both researchers and personally involved in the empirical field. To pursue Netnographic research on social forums can, at best, open the researcher up to a more participatory research methodology where research participants can be involved and made to participate more in the research process. In this way, we can also achieve a much greater impact and - provided we listen and generate a dialogue - conduct really important research at a higher level. The Internet facilitates an interactive approach, an opportunity to work more in collaboration with the society and also at regional levels, and, moreover, be more relevant to people's current search for meaning.